

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako padena ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom. pošiljan celotno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Užitnina v deželnem zboru.

VII.

Zanimiva je bila ta razprava tudi z ozirom na naklade na pivo. Dr. Tuma je opetovano poudarjal v svojem govoru, da podatkov ni, in smešil poročevalca Berbuč-a, da bodo znašali stroški 10.000 gld., pivo pa bode donasalo le 5.000 gld., in dežela bode imela 5.000 gld. izgube. On sam, pravi, se je mnogo trudil, da bi vlada povišala naklade na pivo, a ni ničesa dosegel. Tudi dr. Pajer, dr. Rojic in prof. Berbuč ne dosežejo ničesa v tem oziru, in izguba je gotova.

Iz tega se razvidi, da dr. Tuma ni razumel zadevnega Berbučevega predloga. Vlada je že dovolila naši deželi 4-50 K naklad na pivo, a deželni zbor je te naklade razdelil tako, da dobivajo občine (vsaj po večini) 3-40 K od hl piva, dočim dobiva dežela le 1 K.

Prof. Berbuč je zahteval, da bi se le-to razmerje predruščilo. V to se nima vlada nič vmešati in ona je tudi že odgovorila v tem smislu. Vlada je le proti temu, da bi se povišale skupne naklade 4-40 K, dasi je dovolila isterskim občinam in deželi skupaj 6-80 K od hektolitra.

V ostalem je pojasnil prof. Berbuč to zadevo približno tako-le:

Na Goriškem se potoči približno 35.000 do 40.000 hl piva. Gospodje, ki sedijo v tej zbornici in so se mnogo pečali s tem vprašanjem, trdijo celo, da smemo računati konsum piva na Goriškem na 50.000 hl. Samo na goriško postajo prišlo je lani 253 vagonov piva. (Dr. Tuma kliče vmes: To je transit! — Prof. Berbuč odgovori: Ni res, to se potoči v mestu in okolici!) Koliko piva pa se potoči v Furlaniji, in Krasu, v Bovecu, v Cerknem itd.!

Zakupnik nam daja sedaj za naklade na pivo 11.000 K, on sam pa vtakne v žep 29.000 K. Ako vpeljemo deželno naklado 3-40 K, dobimo na leto nad 120.000 K, in če vlada podpravi naklade na pivo, bode morala odškoditi deželo s tem zneskom, inace nam ponudi pa kakih 11.000 do 14.000 K, to pa radi tega, ker bo kazala kakor pri žganjinah, da nam daja zakupnik le 11.000 K.

LISTEK.

Polabski godec.

Spisal E. Ziehen.

(Dalje.)

Boječi starši so hoteli še nekaj vprašati — ali tu vstopi — Bornejk; in morali so zakriti svojo skrb.

Bornejk je bil okoren mož štiridesetih let, zelo rdečega obraza. Imel je ozko čelo, pa male, mežurkajoče oči in čez mero dolgi nos; in vse to je napravljalo neprijeten vtis na človeka. Vstopil je v sobo prav samozavestno; videlo se je, da hoče pokazati, kako so drugi odvisni in uborni. Milostljivo je prikimal Ribenovu in ženi, temno pa je pogledal, ko je zapazil Dobelica.

Dobelica pa se je vedel prav mirno; nič ni kazalo, da je kaj v zadregi. Gladil je kodrastega Boškina, zvižgal svoj najnovejši »ples« in stopal po sobi, kakor bi bil gospodar sveta.

Njegov tekmeč je hotel izprva popolnoma prezirati »revnega muzikanta«. Ali drzno, izzivajoče vedenje ga je dražilo. —

Dežela bo imela pri tem zopet izgube na leto najmanj 100.000 K in ker se sklepajo take pogodbe navadno na deset let, bo zopet okrašan za 1.000.000 K.

Tako se nam je godilo tudi pri žganjinah. Kranjska je znala drugače varovati v tem oziru svoje koristi. Ona je izkazala, da ji donasajo naklade na alkohol na leto čistih 868.860 K in vlada je bila siljena odškodovati jo s tem zneskom, dočim bi morala dobiti po vladni tarifi le 328.880 K. Torej ima pri tem na leto povprek 540.000 K dobička, t. j. toliko dobi od vlade več nego bi dobila, ako ne bi imela zakona za žganjarine in pobiranja naklad v lastni režiji.

To pojasnilo je dal poslanec Berbuč na Tumovo trditev, da on se bode v odboru protivil proti dež. užitninskemu uradu, dokler vlada ne poviša davek na pivo in ne dobi dežela v roke erarske užitnine. Gospod doktor se je tako daleč izpozabil, da je izustil tudi sledeče krilate besede (doslovno po stenogramu): »Kot načelnik izvrševaln. odbora nar.-napredne stranke jamčim, da je dežela ne dobi (namreč erarske užitnine), ker nečem, da trpi oni stan, od katerega je mnogo odvisno v deželi«.

Tako samooblastno je govoril dr. Tuma. Ako pomislimo, da bo imela dežela le pri žganjinah 1.300.000 K škode v desetih letih, ker ni uvedla pravočasno pobiranja naklad v lastno režijo; ako pomislimo, da ji preti zopet izguba pri pivu v 1.300.000 K v desetih letih, ako ne bode zelo oprezna in previdna, je tako pretenje neverjetno, nečuvno.

Iz Postojne doli je moral priti mož, ki se upa tako govoriti, ki ne pusti, da bi si naša dežela in naše ljudstvo opomoglo, ker bi pri tem trpeli nekateri privilegirani krčmarji, ki tirajo »narodno-napredno« politiko, in bi trpel v prvi vrsti zakupnik, Tumov sorojak, ki eskomptuje menice »Goriške ljudske posojilnice« in »Trgovsko-obrtne zadruge«. Radovedni smo, ali bode naše ljudstvo k temu molčalo.

Zaupen shod polit. društva »Sloga« v Gorici.

Politično društvo »Sloga« je povabilo za v četrtek dne 24. t. m. postavne

Izpregovoril je par nepomenljivih besedij se starši zaročnice; mahoma pa se je obrnil k onemu ter ga vprašal žugajoče:

»Zakaj pa ste pokazal zadnjič vrata mojemu Krištofu?«

»Vašega malopridneža sem vrgel skozi vrata« — popravi mu besedo Dobelica mirno »ker ni hotel poslušati, kar sem mu veleval«.

»Nu, kako pa si more ubožec takoj zapamtiti vse vaše krogle, križe, črte, pike, glave in repe, ki mu jih rišete!« reče Bornejk srdito. — »Plačujem vas drago za vsako uro; ali psovati, uhati in tepsti znate bolje nego poučevati. Moj sin ne stopi več čez vaš prag!«

»Ali sem vas prosil, da mi pošljete vašega smrkovca v hišo?« vpraša muzikant prav mirno.

»Ne bodite sirovi; sicer vam povem, kdo je tu pred vami!« zarentači kolar. Ta prilika se mu je zdela ugodna, da izlije svoj srd na onega, ki je ravnal že več let tako zaničljivo ž njim.

Dobelica se pa kar nasmeje.

može in volilce iz celega goriškega polit. okraja k zaupnemu shodu, ki se je vršil ob 10. uri predpoldne v dvorani goriške Čitalnice. Prišlo jih je iz vseh krajev omenjenega polit. okraja nad 120, med njimi mnogo duhovnikov, županov, podžupanov in drugih veljavnih mož. Predsednik polit. društva »Sloga« dr. Gregorčič je zbrane pozdravil, se jim zahvalil, da so se v tako obilem številu odzvali »Slogi-nemu« povabilu, ter jim povedal, da je namen tega shoda razgovor o prih. dež. zbornskih volitvah. Pozval je zbrane, naj si izberejo predsednika današnjemu zborovanju. Izbran je bil soglasno g. Klančič, župan v Podgori in bivši deželni poslanec. Zaprošil je prvi besede državni poslanec dr. Gregorčič in jo je tudi dobil.

V svojem govoru je dr. Gregorčič pojasnjeval zbranim razmere, ki so se nahajale v goriškem deželnem zboru v ravnokar minuli njegovi šestletni dobi. Razmere niso bile za nas Slovence dokaj ugodne in dosegli nismo vsega, kar smo nameravali; ali krivična je tudi trditev, kakor da nismo ničesar dosegli. Že koj v prvem začetku minule šestletne deželnozbornske dobe smo Slovenci dosegli, da nam je deželni zbor dovolil stalno podporo 2000 K za slovensko deško obrtno šolo, kar je vsekakor velike važnosti za slovenske obrtnike in trgovce v Gorici, ker je s podporo izdatno osiguran obstanek te šole, v kateri se lahko otroci slovenskih starišev strokovno izobražujejo. Kasneje so razmere tako hanešle, da smo se slovenski poslanci odločili za abstinenco. Abstinenca je sicer jako hudo sredstvo, mi pa izključeno, da ne bi bila šemttertje tudi umestna. Ali tu je treba stroge discipline in sloge. Za abstinenco nismo bili vsi slovenski poslanci, ali ko je bila ista jedenkrat tako ali tako v slovenskem klubu sklenjena, sprejeti smo jo morali za dobro vsi in biti tudi za njene posledice vsi odgovorni. Ali tega pri nas ni bilo. Kajti ravno oni, ki je prvi sprožil misel abstinence, začel jo je kasneje smešiti. Povod abstinenci je dala zahteva slovenskih poslancev, naj se osnuje v deželnem zboru še četrti stalni odsek, v katerem pa naj bi imeli Slovenci večino in kateri odsek naj bi razpravljaj v vseh gospodarskih zadevah dežele. Misel o četrtem odseku je sprožil

»Zovem se: Ivan Henrik Dobelica!« reče ponosno. »Če imate kaj zoper mene, saj veste, kam me lahko pozovete — tu ni kraj za prepiranjel!«

Kolar ni menil odstopiti. — Ali tu vstopi Eliza v sobo. V pričo nje ni hotel pokazati svoje odurne strani, ampak le svojo ljubeznjivost. Pokazal je torej zaničljivo hrbet »beraškemu muzikantu« ter se obrnil zoprno-prijazno in nerodno-nežno k veseli družici. Ali ta si je prizadevala, vidno nevoljna in jezična — da bi se odtegnila njegovi uljudnosti.

Stari klarinetist in žena sta bila v hudi zadregi. Bogatega, trdosrčnega upnika sta se zelo bala; dovolj, da je bil pričujoč, pa sta dvomila nad Dobelicem in njegovim zatrjevanjem. Naj bi imel tudi najboljša namene — kdo jima je bil porok, da bo njegovo skrivno sredstvo tudi res kaj izdalo? Zato pa sta migala hčeri v enomer: naj ne bode tako jezična do nežnega kolarja. Ali objestna deklina je bila vedno bolj drzna in prešerna do usiljivca. Niti ozirala se ni na njegova vprašanja. Pokazala mu je hrbet ter se zrla ven in ven le k mlademu

dr. Gregorčič sam, ali njegov prvotni namen je bil, da se ta odsek ima baviti le s poročilom, katero dá deželni odbor o svojem delovanju vsako leto. V tem poročilu se nahaja vse, kar obsega našo deželno upravo in bi bila potemtakem dana prilika takemu odseku, da se pri pretresovanju tega poročila lahko izreče o vseh panogah deželne uprave. Tako se godi po vseh drugih deželah in v vseh drugih deželnih zbora. A oni poslanec, ki ve vedno jedno več, predlagal je v slovenskem klubu, naj Slovenci zahtevajo četrti stalni odsek v deželnem zboru, odsek, kateremu naj bi bila izročena v pretresovanje vsa gospodarska deželna vprašanja.

Tak predlog se je tudi stavil v deželnem zboru, a Lahi ga niso sprejeli, in zato se je začela od naše strani abstinenca, ki je trajala par let. Ako pa ni ta abstinenca prinašala nam Slovincem posebnih dobrot, ni dajala Italijanom nikakega dobička, in zato je prišlo do dogovorov med nami in Italijani. Tedaj pa niso obstajale naše zahteve, katere smo stavili Italijanom kot pogoj, da vstopimo v deželni zbor, le v dovolitvi stalnega četrtga deželnozbornskega odseka, marveč prišle so k tej zahtevi še druge, med njimi ona važna o ustanovitvi deželnega šolskega zaloga. Za pogoje je oni poslanec, ki ve vedno jedno več kakor drugi, tudi glasoval in jih celo predlagal. Skoraj bi se nam posrečilo, da bi se od italijanske strani mnogim od teh zahtev ugodilo. Ali oni poslanec, ki ve vedno jedno več kakor drugi, začel je hoditi svojo pot in se nazadnje izjavil, da bi bil on pripravljen iti v deželni zbor tudi takrat, ako bi Italijani ničesar družega ne dovolili nego četrti deželnozbornski odsek. Ko so Italijani zapazili, da ne vlada na naši strani prava jedinstvo, začeli so biti vedno trši ter odklanjati naše zahteve in tako je do tega prišlo, da uprav vsled nejedinstvi, ki jo je zanesel v nas oni človek, ki ve vedno jedno več kakor drugi, Slovenci nismo vsega dosegli, kar bi bili mogli doseči, ako bi bili ostali jedini.

Konečno so vendarle Slovenci zopet ustopili v deželni zbor. Naši domači politični nasprotniki so vpili in kričali, da je večina slovenskih poslancev pod vod-

muzikantu; ž njim je veselo kramljala ter se šalila.

Umevno! Saj ni bila čula pogovora o njeni zaroki; kajti ves oni čas je pohajala poleg velikih gredic in si trgala cvetice za lep šopek. In torej je bilo naravno, da se jej je vzbudila nevolja do bogatega okornega snubiča, čegar namene je bila davno izpoznala. Ni čudo, da je bolj cenila mladega, kipekega godca, nego starikavega vdovca.

Bornejk je bil iz sebe, ko je videl, kako prijazno se vede Eliza z njegovim sovražnikom. Že po dné je bil opazil: da je gledala godca prav zadovoljno in da je Dobelica prav skrbno pozvedoval pri raznih gostih po krasni rjavooki družici.

Že je hotel planiti na obsovaženega ter mu kar prepovedati vsaki razgovor z Elizjo, češ, da je njegova zaročenka. Ali premagal je svojo besnost, ker se je spomnil: da niti govoril ni ž njo o poroki in da bi ga drzno dekle kar z grda odpravilo. Sklenil pa je, da spravi tekmeč z enim udarcem strani.

(Dalje pride.)

stvom govornika vstopilo v deželni zbor, ne da bi prej kaj dosegla.

Ako ni ta večina poprej kaj dosegla, je to pač naravno, kajti doseže se kaj v deželnem zboru le tedaj, ako deželni zbor kaj sklene. Da pa zamore deželni zbor sklepati, morajo priti vanj deželni poslanci. Trditev pa teh ljudij, da tudi potem, ko smo vstopili v dež. zbor, nismo ničesar dosegli, je popolnoma neresnična. Znano je vsem, kako je naše učiteljsvo tožilo, da je slabo plačano; znano je pa tudi, kako so naši kmetski davkoplačevalci preobloženi z raznimi dokladi, posebno pa z onimi za vzdrževanje šol po raznih okrajih. Te slednje doklade znašale so zadnja leta do 80, 100 in celo 120 odstotkov na vsak goldinar izravnega davka. Tožbe učiteljev pa so bile vendarle opravičene. Kako torej pomagati učiteljem, ne da bi se nalagalo novih doklad našemu kmetskemu ljudstvu in obrtnikom na izravne davke? Da se temu odpomore, bilo je treba skrbeti, da doprinaša dežela, ki ima raznih virov svojih dohodkov, k stroškom za vzdrževanje šolstva. In do tega je tudi prišlo. Po ustupu slovenskih poslancev v deželni zbor je bil sklenjen zakon, po katerem bode prispevala naša dežela vsako leto 250.000 K k šolskim stroškom raznih okrajev. Vsled tega so se učiteljem zboljšale plače, a ob enem tudi znižale doklade za 10—20 odstotkov za šolski zalog v raznih šolskih okrajih. Marsikdo bi lahko ugovarjal, da ni s tem našim davkoplačevalcem nič pomagano, ker morajo oni, če se jim tudi znižajo šolske doklade, pa na drugi strani plačevati višje deželne doklade na izravni davek. Tak ugovor pa ni opravičen, kajti od prispevka 250.000 K, katerega doprinaša dežela za šolske potrebščine, pride letos na izravni davek le 55.000 K, ostalih 195.000 K pa prihaja deželi iz užitinskih doklad, katerih je največ v goriškem mestu samem. In tako ostane neovržno dokazano, da so se vsled takega postopanja z jedne strani naši davkoplačevalci razbremenili, z druge strani pa se je vsaj deloma učiteljem pomagalo.

Ker je pa nevhvaležnost plačilo sveta, so se nekateri učitelji, katerim se je s tem vendar nekoliko zboljšalo gnotno stanje, izkazali našim poslancem „hvaležne“ s tem, da uprizarjajo proti njim po deželi najhujšo gonjo.

Z ustopom naših poslancev v deželni zbor pa se je omogočila tudi gradnja Vipavske železnice. Omogočila se je tudi dovolitev brezobrestnih posojil za vinogradnike, katerim so bili vinogradi po trtni uši uničeni. In omogočilo se je mnogo drugih stvari, ki so v veliko korist slovenskemu prebivalstvu goriške dežele n. pr. obilne podpore za obmejne in druge ceste; z jedno besedo: očitjanje naših nasprotnikov, da niso naši poslanci z ustopom v deželni zbor ničesar dosegli, je grda in gola neresnica.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. (Beseda o naših nadzornikih in učiteljsstvu.) — Ne spadamo med tiste vrste ljudi, ki slepo hvalijo svoje predstojnike, na katerih ne vidijo drugega nego čednosti s poveljevalnim steklom. Gnusi se nam tisto hvalisanje svojih predstojnikov, kajti to kaže neko pasjo podložnost, ki ni dostojna svobodnih mož. Vedno smo nasprotovali znanemu klanjanju in imenovanju častnih članstev, ker v tem nismo videli češčenja svojih predstojnikov, marveč svoje lastno poniževanje. Bili smo mnenja, da naši predstojniki imajo dovolj časti po službi, katero imajo; in pokorščino v stanovskih-službenih zadevah smo pa jim že dolžni po svoji podrejenosti. Čemu še dalje segati?!

Za nekaj drugega pa smo in to je, da podložnikom je dolžnost varovati napadov in sramotenja — neopravičenih trditev nečastnih dejanj nad predstojniki, ako ista nedela prihajajo iz vrst, iz katerih bi prihajati ne smela.

Nepotrebno se nam je zdelo imenovanje častnih članov v okrajnem učiteljskem društvu za goriški okraj in v „Zavezi“. Obe društvi štejeti med častne članse bivšega okr. šol. nadzornika, svetnika g. Franca Vodopivca in deželnega šol. nadzornika g. Ant. viteza Klodiča. Obe društvi pa molče prenašati sramotenja njih v javnosti s tirani in rezjani. Kaj je vredno društvo, ki molči in torej pritrjuje takemu sramotanju svojih častnih članov? Škandal pa je, ako prihaja tak insult iz peresa, ki je v najožji dotiki z odborom društva!

Dokler je bil svetnik g. Fr. Vodopivec še v službi, klanjali so se mu na levo in na desno, svetnik sem, svetnik tja; zdaj, ko je v pokoju, pa je postal — tiran. Pfuj!

Apeliramo na odbor okr. uč. društva, v prvi vrsti na predsednika g. Tomaža Juga, da stori svojo dolžnost: ali naj obsodi take insulte, ali pa naj društvo zbrise izmed svojih častnih članov — tirana, kajti poštenega učitelja je sram biti pod tiranskimi častnimi članovi. Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! Gospod Tomaž, ali Vas ne obliva rudečica srama, ko lahko vestjo gledate tako postopanje?

Z Vipavskega. (Zapeljano in nahujskano učiteljsvo.) — Famosna provzročitelja našega političnega razkola, naše narodne nesreče in sramote stavita vse svoje upanje v agitacijo nekaterih zaslepljenih in naščuvanih gg. učiteljev. Odkrito moram priznati, da vzhujajo politični skoki teh lahko vernih vzgojiteljev naše mladine med ljudstvom, beročim časnike, občno začudenje. Niti naše priprosto ljudstvo se ne da tako iz lahka voditi za nos, kakor nekateri mladi gg. učitelji, ki se vendar štejejo med omikane sloje narodove. Malo let je še minulo, da so bili ti gospodje strašno hudi in jezni na Gabrščka in njegovo „Sočo“. In ne brez vzroka. Svinja z mehom ne more huje ravnati kakor je takrat Gabršček s svojimi bivšimi tovariši v svoji „Soči“. Kar iskre so se podajale, tako jim je delil pljuske in brcje, ne prizanašajoč nikomur, ne boječ se nikogar. In kako ne bi bil! Takrat se je čutil varnega, o, tako varnega, za hrbtno duhovščino. Takrat je bil Gabršček sam goreč „farški podrepnik“, takrat je pridno po farovžih „sklede lizal“. O, takrat mu niso bili duhovniki „farji“, ampak „častiti“, „prečastiti“, „velečastiti“ gospodje. In s tega varnega stališča je bral Gabršček levite gg. učiteljem, ki so se mu zdeli tako nizki, o, tako nizki! In gg. učitelji so občutili te moralne klofute in so prisegali večno maščevalnost. A Gabršček se je temu priseganju smejal, srčno smejal. Računal je: le en prijazen pogled, le nekoliko „kadila“ — in imam Vas zopet. In ni računal slabo. Gg. učitelji igrajo ulogo dekleta brez častilcev, kateremu so celo nekdanji zaničevalci dobrodošli. Častno stališče v „Soči“, katero so uživali še pred kratkim duhovniki, katerih mogočno varstvo si je Gabršček v nepremišljenem hipu politične oholosti za vselej zapravil, ponuja zdaj prav na kramarski način učiteljem, in nekatere učitelje je ta pač le prisiljena ponudba tako omamila, da so pozabili na vse krivice, katere jim je „Soča“ pred leti delala, na vse zaničevanje in roganje, s katerimi jih je Gabršček krvavo žalil. Vse je pozabljeno, in gg. učitelji poljubljajo roko, katera jih je prej tepla, slusajo slepo besedo, katero so prej preklinjali. Da, nekateri gredo tako daleč, da v pravem pomenu besede tekmujejo, kako bi si stekli tem večjo pohvalo onega, katerega so nedavno sovražili iz dna svoje duše. In ker vedo, da to dosežejo z agitacijo za prih. deželnozborske volitve, vrgli so se na lov po volilcih kakor lovski psi na zajce. V tej servilnosti do svojega nekdanjega zaničevalca jih je minila že vsa razsodnost. Nič ne pomislijo, da s tem škodujejo svojemu ugledu, podpirajo pohujševalce in grobokope našega naroda, a sebi prav nič ne pomagajo. Naj se ne vzgledavajo nad tovariši

na Kranjskem. Kranjski učitelji niso bili še nikdar napadeni v „Slov. Narodu“, kakor ti naši v „Soči“, kranjski učitelji imajo vsaj kaj upati od kranjske „napredne“ stranke, katera ima (žal, v sramotni zvezi z Nemci!) večino v deželnem zboru. A kaj imajo pričakovati naši učitelji od naših Tumovcev? Ako bi bilo tudi vseh 10 poslancev sami Gabrščki in Tume, bi ne mogli našim učiteljem nič več pomagati, kakor dosedanji slov. poslanci, dokler imajo Italijani večino v dež. zboru. Zato nam je pehanje gg. učiteljev za „Sočino“ stranko jako nepremišljeno početje. To ni drugače mogoče, kakor da se dajo dotični gg. učitelji za nos voditi, slepiti, hujskati in — ščuvati do slepega fanatizma, kateri dela še ne omikanemu človeku sramoto. In da sloni to domnevanje na dejanski podlagi, nam priča nekega učitelja „Izjava“, katero smo čitali te dni v „Slovincu“.

V Gabriji pri Ajdovščini je služboval do novejšega časa učitelj Srebrnič, ki je zdaj na Štajerskem. Ta Srebrnič je bil jeden najhujših rogoviležev za Tumovo stranko. Kar je v „Soči“ čital, to mu je bilo sv. pismo. Verjel ni le sam, ampak si prizadeval tudi druge k temu prepričati. „Soča“ mu je bila jedino berilo zunaj šolske sobe. S „Sočo“ je hodil po vasi, nadlegoval s čitanjem iz nje, kogar je srečal, ali pa mu jo ponujal, naj jo bere sam. S „Sočo“ v roki je agitiral tudi po bližnjih vaseh, posebno po braniški dolini. Seme, katero je tu sejal, je obrodilo oni žalostni sad, katerega mora braniški kurat gosp. Vales bridko občutiti. Razume se, da ni tega apostola „naprednjaštva“ nikjer manjkalo, kjer je bil kak „naprednjaški“ shod. Vleklo ga je tudi k Tavčarjevemu in Božičevemu shodu 25. avgusta v bližnjo Vipavo. Kaj se mu je tu pripetilo, svedoči v „Slovincu“ št. 241. objavljena

I Z J A V A.

Podpisani sem na volilnem shodu liberalne stranke v Vipavi dne 25. avgusta t. l. kruto žalil nenavzoča gg. drž. poslance dr. Iv. Šusteršiča in Iv. Vencajza. Storil sem to v naglici, razburjen in nahujskan po surovosti liberalnega časopisja. Izrekam, da svoje neosnovano in nepremišljeno žaljenje iz srca obžalujem in da sem razžaljena gospoda prosil odpuščenja, katerega sta mi naklonila pod pogojem, da plačam 50 K v. č. g. vipavskemu dekanu v prid revežev tamošnje občine.

V Lembergu, 18. oktobra 1901.

F. Srebrnič, učitelj
preje v Gabriji pri Ajdovščini.

Torej „razburjen in nahujskan po surovosti liberalnega časopisja“! Ali je uredništvo „Soče“ to čitalo? Ali vidi tu žrtvo svoje brezvestne pisave? Ali se zaveda, da je moralno uničilo tega učitelja? In da bi bil tasam! Koliko tovarišev ima, ki bi morali podobno izjavo podpisati, katerim pa ni bila usoda še tako mila, da bi bili svoje zmote izpoznali! Kaj bo z našo mladino, ako jo bodo vzgajali taki učitelji? — „Soča“, odgovori!

Posestnik.

Iz Bovške okolice. — Bližajo se deželnozborske volitve, zato se pripravljata obe stranki na boj, da si pridobite za poslance svoje moze. Čitali smo bovški volilci v 83. št. „Gorice“, da je tržaški „Piccolo“ objavil kandidate „narodno-napredne“ stranke za deželni zbor; in med njimi je tudi za kmečke občine tolminskega okraja naš rojak Anton Straussgittl.

Bovški volilci smo presenečeni, da je prišel ta mož do kandidature, rado vedni smo tudi, kdo je bil oni „izvedenec“, ki ga je prvi predlagal v to. Mi volilci protestiramo odločno proti kandidaturi Straussgittla. On ni sposoben za ta važni posel, on namreč je le tam, kjer mu bolje kaže, kakor se je sam izrazil o neki priliki: „Heutigen Tages müssen wir jüdisch (Aha! Op. ur.) anfangen“, to se pravi: dandanes se mora po judovsko začeti. Vredno je

torej, da si tega moža nekoliko natančneje ogledamo, dolžni smo govoriti, ker je dobro, da volilci poznajo kandidata. Straussgittl ni narodnjak, ampak zagrizen nemškutar. Ta je tisti gospod, ki je na javnem shodu na Pošti v Bovcu imenoval prevzvišenega gospoda kardinala dr. Missio in dr. Gregorčiča podrepnika; to je tisti gospod, kateri še svojemu tastu ni prizanesel, pri tej priliki se je izpolnil njegov judovski izrek. In tak človek naj zastopa naše kmete, on, ki nima zanje nobenega srca, on, ki nima pojma o potrebah kmečkega stanu. Tako globoko še menda nismo zabredli, da bi izvolili enega Straussgittla!

Ne, mi nočemo takega poslanca. Mi zahtevamo moža, ki je v prvi vrsti dober katoličan in odločen Slovan, moža, ki spoštuje cerkev in njene služabnike, moža, ki spoštuje vse stanove, ki se briga za korist ljudstva, ki ne pozna revnega kmeta le takrat ko pride v prodajalnico kaj kupovat! Straussgittl ni naš mož, njega mi ne bomo volili, ne in nikoli ne! E gospod Straussgittl, ne bo šlo tako lahko, kakor vi mislite; za poslanca ni vsak dober, ki se kar čez noč zmisi na poslanstvo, treba je, da ima dvoje zaslug za občini blagor. Da bi se pa bili vi, Straussgittl, v čem izkazali doslej, v tem nam ni nič znanega, od kod si torej jemljete pravico, le sanjati o kandidaturi?

Dosti za enkrat! Vendar bomo še govorili, ako postane Straussgittl res kandidat. — Na svidenje!

Iz Baške doline. — Ni dolgo, in pritapal je v Podbrdo novepečeni deželnozborski kandidat — Vrtovec iz Tolmina. Pritapal je po noči, odtapal po noči. — Ne ve se, je-li prišel samo „v vas“ k svojim narodno-naprednim „ljubčkom“, ali je imel višje leteče namene.

Ni dolgo, in pripeljal se je v isto Podbrdo tolminski župan, krčmar, itd. itd. Oskar Gabršček. — O njem se zopet ne ve, ga je-li privedla kot cestnega odborika v baško dolino prevelika skrb za stanje naše ceste ali nepopisljiva ljubezen do narodno-napredne ideje, ki napreduje v Podbrdu tako rapidno, da bo kmalu hrib prevrtala.

Ni dolgo, in „prifural“ se je zopet v isto Podbrdo veleslavni oče župan iz Grahovega. Visoki, skrivnostni cilji, ljubezen do izmozganega ljudstva, — skrb za trpeči narod sploh, ki stoka pod neznošnim klerikalnim jarmom: — vse to je vrlega moža vzdignilo, da se je napravil na daljno apostolsko „rajžo“. — Tako je! — Naj se vrag obesi: naš „narod“ mora „naprej!“ —

Toda h koncu še neko gorostasno novost! Dolej je poznal svet samo šolske nadzornike, a v Podbrdu pojavil se je v najzadnji dobi „šolski ogleda“, in sicer v črno-žolti podobi c. kr. poštarja. Ta najnovejši „šolski urad“ nadzoruje, ogleduje, ali bolje „ošnočuje“ samo šole za silo, koje imajo v rokah „klerikalni lintverni“ t. j. duhovniki. Zato pa pričakuje neki duhovnik uprav te dni v svetem strahu in trepetu neusmiljenega ukora od „oglednega urada“ v Podbrdu, ker je en teden pustil šolo in šel k duhovnim vajam v Ljubljano. — Ta urad je silno nevaren, ker se o vsem informuje po — ženskah in, ker je baje namazan z vsemi „žavbami“ narodno-naprednega kalomona.

Gospod „šolski ogleda!“ Ako boste še kedaj posegali z jezikom v zadeve, katere vas čisto nič ne brigajo, povedali vam bomo pravljico „o strahoviti metli iz Trsta“, ki je hotela pred kratkim z neke pošte pomesti — smeti in smetljivca.

Iz Ajbe. — Naši naprednjaki, katerim v zavijanju in lažeh kmalu ne bo para, trdijo, da so v Ročinju na shodu g. Klavžarja zapodili proti domu. No ta je zopet debela! Če so mu morda res kaj zabavljali in vpili nad njim Ročinjci sami, je to umevno. Vsaj to je sad — pudečkov!

Prav veseli smo pa, ker smo zvedeli, kdo nam je hotel obmejne ceste snesti. Pa vsaj vemo, iz same domišljije in prevzetnosti zadrževati in podirati to, kar so drugi s težavo in trdom pridobili, — to je napredno.

Politični pregled.

Državni zbor.

Poslanska zbornica ima ta teden od torka naprej vsak dan seji. V teh sejah se razpravlja o raznih nujnih predlogih, tako se je v torkovi seji razpravljalo o nujnem predlogu poslanca Vychodila, naj se odpravijo državne mitnice že 1. jan. 1902. Ta predlog je bil jednoglasno sprejet; ako pa se njegove zahteve vresničijo, je veliko vprašanje, koje se ugodno le tedaj reši, saj tako je rekel finančni minister, ako bo še v tem letu sprejet vladni zakonski načrt glede davščine na vozne liste pri železnicah. V seji od 23. t. m. je bil sprejet predlog poslanca Kalfana za podržavljenje severozapadne železnice ter se je izročil železniškemu odseku. V tej zadevi je prišlo do konflikta med strankami stare desnice in vlado, proti kateri so glasovali vsi člani prejšnje desnice; to je povzročilo, da je ministerski predsednik razburjen zapustil zbornico.

Še večje razburjenje je povzročil dr. Stranskega nujni predlog o dogodkih v Litovlu na Češkem, kjer so Vsenemci dejanski napadali Čeha. Vsled tega predloga se je unel hud prepir mej Stranskem in Vsenemci. Poslednji, med njimi zlasti Wolf, Stein in Schalk so zmerjali „Sautjude“ inenakimi psovki, na kar je Vsenemcem Stransky zabrusil v obraz bridko resnico: „Kje bi pa Vi bili danes brez judov?“ Radi psovka je predsednik poklical k redu posl. Schalka in Wolfa, na kar je Stransky ožigosal kulturo Vsenemcev.

V četrtkovi seji je posl. Pacák v imenu češkega kluba protestiral proti nastopanju Vsenemcev v prejšnji seji. Na to je govoril dr. Stransky obširno o dogodkih v Litovlu in hudo prijel Vsenemce. Na to je zbornica soglasno sprejela nujnost predloga in jednako tudi prvi del istega, ki pozivlja vlado, da dogodka strogo preišče. O glasovanju glede drugega dela so Vsenemci pričakovali, da Čehi propadejo, a izkazalo se je, da imajo Čehi večino. Dočim so se Vsenemci prej rogali Čehom, rogali so se poslednji prvim po glasovanju o drugem delu predloga, ki zahteva, da se krivci tudi kaznujejo, kajti sprejet je bil ta del predloga s 139 glasov proti 122 glasovom.

Omenimo naj še, da je v seji od 18. t. m. poslanec Pogačnik interpelliral železniškega ministra glede oddaje pripravljalega dela pri predoru skozi Karavanke in skozi Bohinj. Vlada je delo pri predoru skozi Karavanke oddala tvrdki Gross in Bischof, ki najemlje delavce celo iz Macedonije, delo pri predoru skozi Bohinj pa je oddala tvrdki Ceconi, ki najemlje delavce iz Italije. Radi tega postopanja je vse domače prebivalstvo po pravici vznemljeno in bati se je izgrediv.

V včerajšnji seji je minister za pravosodje odgovarjal na več interpelacij, na kar je zbornica prešla v razpravo o nujnih predlogih, glede zavarovanja za starost in onemoglost.

Nameravan napad na našega cesarja.

V pondeljek dne 21. t. m., ko je došel naš cesar v Gdödlö na Ogerskem, je imela policija zelo veliko dela. Naznanilo se jej je, da je v Budimpešto z Reke odpotoval nek nevaren anarhist po imenu Karol Nedzsideri, pekovski pomočnik Policija si je prizadevala, da bi tega človeka dobila, a ni se jej posrečilo.

Domače in razne novice.

† Anton Hvalica, dekan v Št. Petru pri Gorici, častni konzistorijalni svetovalec, goriškega okrajnega šolskega sveta član, je umrl v sredo zvečer po kratki bolezn (pljučnici) previden se sv. sakramenti.

Pokojnik je bil rojen v ročinjski fari dne 23. nov. 1834. Šolal se je v Gorici. V mašnika je bil posvečen dne 22. sept. 1861. Kakor smo o svojem času poročali, je praznoval štiridesetletnico svojega mašništva v Št. Petru dne 29. sept. t. l. zelo slovesno. Dekanijska duhovščina se mu je poklonila dne 19. sept. t. l. ter mu v spomin izročila prekrasen prstan. Takrat je bil še precej zdrav.

Služboval je kot kaplan na Libušnjem in v Tolminu, kot vikar v Logu in na Drežnici in zdaj kot župnik in dekan v Št. Petru pri Gorici. Povsod, koder je služboval, je bil priljubljen. Ljudje se ga s hvaležnostjo spominjajo.

V svojem zasebnem življenju je bil skromen, pa vedno vesel in šaljiv. Njegova gostoljubnost in radodarnost je bila obče znana. Ubogim je bil dober oče, dobroteljem zavodov v Gorici velik dobitnik.

Pogreb se je vršil včeraj ob 9. uri predpoludne, bil je veličasten; udeležilo se ga je veliko število duhovščine ne le iz šentpeterskega dekanata, marveč tudi iz drugih sosednjih, posebno pa iz mesta Gorice. Navzoč je bil pri pogrebu tudi c. kr. namestništveni svetovalec in voditelj okr. glavarstva grof Attems kakor tudi mnogo drugih posvetnih gospodov; v ogromnem številu pa je bilo zastopano pri pogrebu pobožno ljudstvo iz šentpeterske fare in iz drugih sosednjih duhovnij. Pogreb je vodil msgr. dr. Gabrijelčič ob asistenci drugih duhovnikov. Pogreb se je vršil s sv. mašo. Msgr. Gabrijelčič je imel pri tej priliki lep govor, v katerem se je v prav ganljivih besedah spominjal vrlin pokojnika ter obžaloval šentpetersko župnijo in občino, da je v tako kratki dobi dveh mesecev izgubila dvojico mož, namreč pokojnega grofa Franceta Coroninija in pa dekana Hvalico, ki sta bila oba vidno vneta za vsestransko blaginjo občanarjev.

Pri maši so izborni peli domači pevci, ravno tako pri blagoslovljenju krste v cerkvi kakor tudi ob grobu na pokopališču.

Svetila mu večna luč!

Imenovan je ravnateljem škofijskega konvikta v Trstu č. gosp. Hinko Šonc.

Učitelj deške pripravljavnice za srednje šole in voditelj ljudske šole v „Šolskem domu“ gospod Ivan Vrščaj, ki je imenovan za učitelja na c. kr. rudniški šoli v Idriji, ostane še dalje tu, in se preseli kasneje na svoje določeno mesto.

Za „Šolski Dom“ došlo našemu upravnštvu: Županstvo Sv. Križ 20 K. Denarničarju je došlo: 17. oktobra t. l. v čepovanskem župnišču zbrana družba 6 K. Hvala!

Poseben tečaj za odrasle. — Ker je minulega leta pričel poseben tečaj za odrasle v šoli za krojenje in šivanje oblek še-le z mesecem februarjem, zanašale so se nekatere gospodične, da bode tudi letos tako. Ker pa več njih želi natančnejega obvestila, določilo se je, da prične tečaj z mesecem novembrom. Poučevalo se bode dvakrat po 2 uri na teden, vsakokrat od 10.—12. ure dop.

One gospodične, ki želé izkoristiti to lepo priliko, naj se oglasé do 1. nov. pri gospodični učiteljici v „Šolskem Domu“.

Deželnozborske volitve. — Deželnozborske volitve za našo deželo so torej razpisane in sicer bodo volile kmečke občine 5. decembra, mesta, trgi in kupčijska zbornica 7. dec., ital. velep. 9. dec. in slov. velep. 11. dec.

Dr. Karol Treo je še le nekaj mesecev v Gorici v „službi“ naše „narodne napredne“, a že se je nasrkal polemičnega duha „Sočinega“, da dela imenitno čast imenitnemu mojstru Dreju Gabrščeku. Iz „Poslanega“ vsaj, katerega je izvolil ta najpoznejši odvetnik v našem mestu po „Soči“ minolega četrtika v svet poslati, kuka ves Gabršček, kolikor ga je po slabi strani (dobra se je že itak posušila!): brezkončno kopicenje besed, ki imajo nalogo, zakrivati piščevu krivdo. G. doktor bi si bil lahko ta trud prihranil; kajti mi menimo, da naši volilci na Krasu — in tem je bilo ono „poslano“ „ad captandam“ pisano — niso še tako zabiti, da bi ne znali ločiti praznih besed od resnične stvari. Res pa je, da je dovolil g. doktor sam, da je njegov otrok vpisan v laški oddelek tuk. vadvnice. Vse zavijanje v „poslanem“, kakor da je bil k temu nerodoljubnemu koraku prisiljen, je ničev. Slučaj, da ni bilo v slovenskem oddelku na vadvnici več prostora, ne opravičuje očeta-odvetnika, da prepušča svojega otroka laškemu poduku. Socijalni položaj dr. Treota je — menimo — tak, da bi njegovemu otroku ne bilo treba biti brez poduka, ako bi tudi ne hodil na vadvnico v šolo. Ako je skrbel g. doktor lani za poduk svojemu otroku na domu, ko ni bil k temu siljen, zakaj ni skrbel še letos, ko so ga razmere k temu silile? To pravi on, ali mi ne vidimo nobene sile; kajti otroka bi bil prav lahko poslal v „Šolski Dom“. In da ni g. doktor tega storil, mu izrekamo še posebej javno grajo. Vzroki, katere navaja v svojo opravičbo, so tako „švoh“ in poleg tega tudi zločestni, da jih ne moremo molče preiti. On piše: „Glede očitane „Šolskega Doma“ sem sicer skromnega mnenja, da bi morali jednako kakor v šolski družbi sv. Cirila in Metoda v vodstvu biti zastopani že radi obojestranske podpore obe stranki...“ G. doktor, ali ste premislili,

predno ste zapisali to vse drugo nego „skromno“ mnenje?! To mnenje ni skromno, pač pa zlobno. Bog nas varuj sodnikov, ki bi nedolžnike obsojali, krivce pa oproščali! Ali bi bil tak dr. Treo? Kdo je kriv, da niste v vodstvu „Šolskega Doma“ zastopani obe stranki? Vaša stranka, g. doktor, oziroma Vaš tovariš dr. Tuma. Kakor se je znal silovito polastiti „Ljudske posojilnice“ in zvičajno „Bral. in podp. društva“, tako bi bil lahko prišel s svojimi pristasi vsaj v odhor „Šol. Doma“. Ni pa prišel, ker ni hotel, ker mu ni dišalo. Kaj ni prijetneje voditi društvo, ki ima svoje premoženje, in po tem vplivati na ljudstvo — tudi v politične namene, kakor pa predsedovati društvu, ki nima svojega premoženja, pač pa ogromnih troškov, katere je treba naberačiti? Je pač razlika, posojevati med ljudstvo društveni denar, ali pa prosjačiti ga med ljudstvom za društvo.

Dr. Treo je torej eno mislil, a drugo pisal; mislil pa je tako-le: „Mi smo veseli, da nimamo nič opraviti s „Šolskim Domom“; kajti najhujša narodna tlaka je beračiti v narodne namene. In da bode dr. Gregorčič in njegovim somišljenikom ta narodna tlaka tem hujša, delamo mi „naprednjaki“, kar je v naši moči, da to nabiranje za „Šolski Dom“ zaviramo. — G. doktor, ali nimate v priporočevanje za prih. volitve res že nič več drugega, nego zavijanje resnice! To ni lepo, kakor tudi ni lepo, da bi radi podtikali šolskemu vodstvu „Šolskega Doma“ maščevanje na šolskih otrokih zaradi političnega mišljenja starišev. Prosim Vas, kako naj si drugače tolmačimo Vaš stavek: „... vendar se nikakor nisem bal, da bi zamoglo šolsko vodstvo politično mišljenje starišev maščevati na šolskih otrocih“. Iz tega izreka mora vsakdo sklepati, da Vam je „maščevanje na šolskih otrocih“ dognana stvar, da pa ste Vi tak junak, da se ga niste bali. Lojalno bi bilo — ker ste že hoteli vreči v javnost insinucijo o „maščevanju“ — da bi bili navedli fakta za to „maščevalnost“. A tega niste storili, ker niste mogli, in ker ne more nikdo drugi; kajti vodstvo „Šolskega Doma“ je v svojem rodoljubju in mladoljubju prevzvišeno, da bi se moglo „maščevati“ na mladini, kateri je „Šolski Dom“ posvečen. In da je vodstvo le narodno-vzgojevalnim in nikakor političnim obzirom dostopno, kuže dejstvo, da ima učno osebje tudi kakega člana, ki je s celo svojo dušo pri „narodno-napredni“ in jo tudi požrtvovalno podpira, a šolsko vodstvo goji proti takemu učiteljskemu članu prav isto naklonjenost kakor predno nres je „narodno-napredna“ osrečila z razkolom. Čemu je torej dr. Treo vpletel v svoje „poslano“ stavek o „maščevanju“, če se ga ni bal? To bi bila uganka, ako bi ne bil dr. Treo deželnozborski kandidat „narodno-napredne“. Kot takemu mu je seveda jako neprilichno, da smo ga javno prijeli zaradi pomanjkanja rodoljubja. Kot narodni poslanec, kateri hoče po vsej sili postati, bi imel bolj dolžnost nego vsakdo drugi dati mestnim slovenskim starišem rodoljubni vzgled, da bi bil poslal svojega otroka naravnost v „Šolski Dom“, ne pa v kako drugo šolo, če se v njej tudi kaj slovensčine uči.

Dr. Treo kaže vrh tega tako malo pojma o pravem rodoljubju, da ima za „Šolski Dom“ trdno zapet žep, ter mu hoče škodovati in podirati, kar so drugi rodoljubi, ki se ne silijo v prvo narodno vrsto, s trdom postavili. Kako ime za-sluzi tako ravnanje?

Za danes le še en stavek iz „poslanega“. Dr. Treo piše: „Odločil se pa nisem za ta zavod („Šolski Dom“), ker so se vrata „Šolskega Doma“ za jeden del goriških slovenskih otrok žalibog itak zapreti morala in bi ne maral sprejeti nase odgovornosti le za jedno goriškemu slovenskemu otroku odvzeto mesto!“ — Ta je pa tudi lepa! Ali se je g. doktorju sanjalo? Ali ve g. doktor, da so bili dečki oni „del goriških slovenskih otrok“, katerim „so se morala vrata „Šolskega Doma“ zapreti“? Ali ve, da je njegov otrok deklica? Ali ve, da se deklice vsakega šolskega leta sprejemajo v neomejenem številu v „Šol. Dom“? Kako bi bil torej mogel „sprejeti nase odgovornost le za jedno goriškemu slovenskemu otroku odvzeto mesto“? Mi si tega ne moremo drugače tolmačiti, kakor da se je imel s tem otrokom zgoditi v „Šolskem Domu“ čudež, da je imel iz deklice postati — deček!! —

Kaj je dr. Treo, — nacjonalist ali narodnjak? — Odgovor: Dr. Treo je upisal svojo hčerko v italijanski oddelek c. kr. vadvnice. S tem je dokazal, da ni ne nacjonalist in ne narodnjak, ampak da je — „naprednjak“.

Prepirkljivec. — Na svetu so tudi taki ljudje, ki ne morejo živeti brez pre-

*) in sicer le višjih razredov. Op. st.)

pira. Tak človek je tudi A. Gabršček. Koder je hodil, kjer je bil, povsod se je prepiral, povsod je nastal razpor in sovraštvo. Že kot jako mlad petelinček je bil razvnel v svojem rojstnem kraju tak ravs in kavs, da je morala žandarmerija stražiti njegovo stanovanje. Ko je bil obesil na kol „nehvaležno“ učiteljstvo, se je preselil v Gorico, ter prevzel uredništvo „Soče“. Ko je to zvedel pokojni Jeron, je vzkliknil: Pravega m... dobijo v Gorico! Ako sta dva še tako prijatelja, ta jih bo gotovo razdril. In ni se motil, rajni gosp. Jeron! To dokazuje Gabrščekovo dejanje in nehanje od leta 1889 do današnjega dne. Komaj je prišel v Gorico, že je počil razkol; kobariška „burja“ je popihala v ogenj, ki je tlel pod pepelom, in nastal je požar. Sam Gabršček pripoveduje v „Soči“ l. 1889 da je, dasi še mlad, že tretjič v svojem življenju razvnel prepir in razpor. „Treba je bilo le mojega prsta“, piše v „Soči“, „da je vskipelo in da je požar zagorel z največjim plamenom“.

Po državnozborskih volitvah l. 1891 se je vrnil zopet mir v deželo, in velika večina našega ljudstva je stala do leta 1889 zvesto pod zastavo društva „Sloga“. Složno delovanje nam je prineslo obilo lepih uspehov. Toda ta mir je za Gabrščeka predolgo trajal. Mož se ni več dobro počutil, kajti njegova obrt cvete le v burnih dobah, v ravsu in kavsu. Prepri mu tekne in tudi nese! Saj je že leta 1896 pisal o prejšnjem razkolu, da se je njegova „Soča“ lepo razvijala v kljub vsem naporom nasprotnikov in da bi si skoraj zopet želel nekoliko preganjanja.

Predolga doba miru bi ga bila kmalu spravila iz Gorice. Leta 1898 se je že hotel preseliti v Pulj ali v Celje, a pridržal ga je dr. Tuma. Leta 1899 je ponujal „Sočo“ in „Primorca“ dr. Gregorčiču, češ, da ne bo več izdajal teh listov na svoj riziko. Rešil je Gabrščeka in njegovo obrt zopet le razkol. Obupajočemu tiskarju Gabrščeku pridružil se je dr. Tuma in pobratima sta povzročila z združenimi močmi razkol. Tako sta si oba pomagala. Tuma upa z razkolom doseči svoje namene, Gabršček pa prodaja zdaj svojo robo, „Tutti frutti“ in slične pikanterije „mogočnega konsorcija“.

Razkol obema koristi, oba se ga veselita. Tuma je nedavno razkladal na nekem shodu, zakaj je dobro, da je prišel razkol; v „Soči“ pa smo čitali sledeče pomenljive besede: „Za zdaj imamo razkol, katerega pa mi prav nič ne obžalujemo“. Po razkolu imajo Lahi pred Gabrščekom mir. Drugače je bilo pred razkolom. Gospod lekarničar Kürner vsaj je pri porotni obravnavi pod prisego izjavil, da so vsi razpori med Slovenci in Lahi pričeli z onim časom, ko je prešla „Soča“ v Gabrščeve roke.

Gabršček mesari zdaj slovenske sorojake, in to mu jako prija, to opravlja z veliko vstrajnostjo. Leta 1899 je pisal v „Soči“: „Mene to malo briga, ali so me „Goričani“ siti ali ne, siti me bodo še, da si pokvarijo želodce, za to že hočem poskrbeti“. Mož je držal do zdaj pošteno svoje besede. Prepri in razdor ugaja njegovi prepirljivi naravi in mu ob enem tudi nese.

Hudomušna opazka: Če naši politični strokovnjaki na oni strani ne vedo za njim primerne autorje, svetovali bi jim n. pr.: Untersuchungen über den Stallmist v. dr. Holdeleiss 3 gld. 10. Vilj. Korn, Breslava.

Izpred sodišča. — Dne 8. sept. t. l. na Mali Šmarin je bila v Villi Vicentini v Furlaniji procesija, na kateri so nosili ob molitvah podobo Matere Božje. Mej procesijo so bile vse krčme zaprte. Nek 24-letni Hanibal Burba pa je hotel po vsej sili v neko krčmo. Ker mu je lastnik krčme Jakob Merluzzi to ubranil, začel je Burba preklinjati Mater Božjo in celo procesijo. Zaradi tega je bil pred tuk. sodnijo obsojen na tri mesece zapore.

Škratlata. — V Šempasu, v Oze-ljanu in na Oseku se vedno bolj širi, radi tega so povsod to zaprte šole.

P. n. naročnike „Hrvatske Matice“ in one, kateri žele pristopiti kot udje ali ustanovniki, prosim podpisani, da mu blagovole javiti ustmeno ali pismeno. Udnina znaša 6 K.

Švara Franjo, bogoslovec, poverjetnik „Hrv. Matice“.

Slovenske goriške liste prosim v ponatisek.

Marijan Marchi — suspendiran. — „Naša Sloga“ poroča, da je znani Marchi, učitelj v Lanišču in zvesti so-trudnik „Učiteljskega Tovariša“ odpuščen iz službe vsled sodnijskega postopanja proti njemu z ozirom na javno moralo in „lepo obnašanje“.

Listnica uredništva. — Raznim gg. dopisnikom: Za danes došlo prepozno, prihodnjič!

Podpore. — Deželni odbor je podelil sledeče podpore in sicer dijakom slovenske narodnosti: 2 podpori po 400 K prvoletnikoma Andreju Ipavcu in Josipu Pavlinu na Dunaju; Alfonzu Valesu fil. na Dunaju štipendij 600 K.

Nadalje podporo po 400 K Ivan Šorli-ju, prav. v Gradcu, Rud. Lavrenčiču fil. na Dunaju, Alojziju Gradniku prav. na Dunaju, Antonu Žerjal-u pr. v Gradcu, Francu Vugi pr. na Dunaju in Mirko Koršiču prav. v Pragi.

Podpore po 200 K Josipu Potočniku tehn. v Gradcu, Al. Keršovaniju prav. v Gradcu, Iv. Preslu tehn. v Pragi, Ant. Manzoni prav. na Dunaju, Izidoru Reja med. na Dunaju.

Udovi Katarini Ivančič 200 K; vinariskim in sadjarskim društvom v Rihembergu, Kamnjah in Brjah 4 200 K in županstvu v Š. jah 400 K.

Rud. superfosfat. — Pri c. kr. kmetijskem društvu se prevzamejo naročbe na ta umetna gnojila do 30. t. m. Cena za celi vagon 520 kron, v manjši množini kron 5-60 kvintal.

Predor Vipavske železnice pri Rojcih je bil minulo soboto izkopen v celi svoji dolžini 180 metrov. Ta dogodek je ljudstvo z delavci vred proslavilo v nedeljo na primeren način. Od ondi nam poročajo, da dela tako ugodno napredujejo, da bode železnica izvršena že do pomladi.

Zopet dekle živo zgorelo. — Neka Marinič v Renčah se je podala z doma in je pusila samo v hiši svojo petletno hčerko. Dekletce se je mej tem približalo ognju, oblekla se jej je unela in deklece je živo zgorelo. Ko se je vrnila mati domu, je bilo deklece že mrtvo. Pričakovati bi bilo, da, ako že ne ljubezen do svojih otrok, morale bi poučiti nepremišljene matere vendar vse nesreče, kolikor se jih je že zadnji čas zgodilo v deželi, da bi pazile na otroke. Toda vse nič ne pomaga! Pač žalostno!

Z odra padel. — Delavec Miha Muzolin iz Medane, star 57 let, je skladal opeko na drugem odru pri stavbi novega poslopja kupčijske zbornice, v katerem bode permanentna razstava. Ob priliki, ko je skladal opeko, se zlomi pod njim jedna deska in Muzolin pade z opeko vred na tla. Poškodovan se je tako močno po glavi in po telesu, da so ga morali prenesti v bolnišnico.

Ne spite ob cestah! — Delavec Tone Možina iz Sela, star 44 let, šel je proti domu; ker je bil pa jako — truden, hotel si je nekoliko odpočiti in se vsedel ob cesti na tla ter kmalu tndi zadremal. Bil je pa tako nepreviden, da je iztegnil nogo preveč po cesti in to še celo o mraku. Kmalu pride mimo en voznik s težkim vozom, pa pelje Možini čez nogo. Poškodovan ga je tako močno, da so ga morali prenesti v bolnišnico.

V papirnici v Podgori pomanjkuje kakor čujemo, dela. Zaradi tega odpuščajo vsako toliko delavce iz dela.

OZNANILLO.

Podpisani naznanjam sl. občinstvu v mestu in na deželi, da sem odprl

brivsko podružnico
v ulici Duomo (pod stolno cerkvijo, nasproti trgovine Drašek).

kjer bodem mogel postreči cenj. svoje občinstvo, posebno spodnjega dela mesta ter one na deželi, bolj nego sem to storil doslej.

Obe brivnici sta preskrbljeni z izbornimi delavskimi močmi, da lahko obljubljam točno in hitro postrežbo.

V zalogi imam vedno v veliki izbi vse potrebščine te stroke kakor najfineja in navadna mila, vsakovrstne parfumarije za gospode in dame, vse po jako zmernih cenah.

Rojakom z mesta in dežele se toplo priporočam udani

A. Pucelj
brivec.

Ivan Bednařik
priporoča svojo
knjigoveznicu
v Gorici
ulica Vetturini št. 3.

Oznanilo!

Dve elegantno opravljeni sobi, ena velika, druga manjša, oddaste se mesečno po zmerni ceni v najem Kje, pove iz prijaznosti naše upravnitvo.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.
Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerne. Postrežba poštena.

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsak stan in vsak letni čas v največji izbi, kakor: sukno, platno, prtenino, Chiffon, oksfort, srovice, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce. Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.
Cene so stalne brez pogajanja.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 25,
(v lastni hiši)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidarskič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Olje za sluh

po višjem stabnem zdravniku
dr. Schmidt-u

je popolnoma prosto škodljivih tvarin iz eteričnih in rastlinskih olj. To olje je priporočeno po slavnih zdravnikih za ušesne bolezni dr. G. Hammerschmid in dr. Goldmann, kakor najboljši in najgotovje zdravilo za vse ušesne bolezni ter se vže nad 25 let rabi z najboljšim vspehom.

Steklenica tega olja z navodom vdobiva se po 4 K v lekarni g. **CRISTOFOLETTI** v Gorici.

Zastopstvo za Gorico in okolico ima
Ant. Jeretič v Gorici.

Podpisana naznanjala slavnemu občinstvu, da sta prevzela na svojo roko

mlin v Prvačini,

ter zagotavlja, da bosta vedno skrbela za točno in pošteno postrežbo.

Imata tudi hleve za živino. Genjenim družinam se zatorej prav toplo priporočata

Frančeškin & Cjan.

Jakob Miklus,

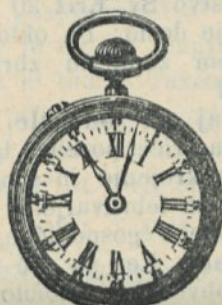
trgovec z lesom in opeko, zaloga pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti, kakor tudi kratkočasnih iger slovenskih „Marianje“ t. j. ličnih in trpežnih miz iz trdega lesu, ki imajo znotraj tro- ali štiridelno kegljišče z vrtenici in kegljavnično blagajno po najnovejši sestavi, za krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, zagotavlja najhitrejšo postrežbo in jako nizke cene.

Jakob Šuligoj

urar v Gorici,
Gosposka ulica hiš. št. 25,
priporoča svojo

prvo slov. urarsko delavnico in popravljavnico ter zalogo ur vseh vrst in kakovostij, nadalje raznovrstne šivalne stroje najnovejših sistemov in najboljše kakovosti, vse po zmernih cenah. — Vsako popravilo je jamči jedno leto, šivalne stroje za pet let.

Za jesensko in zimsko sezono

Razno modno in drugo jesensko kakor tudi zimsko blago, za dame in gospode, toplo priporoča svojim rojakomv mestu in na deželi, nova trdka:

J. Zornik prva in jedina slovenska trgovina te stroke v Gorici, Gosposka ulica št. 7, tik „Krojaške zadruge“, v hiši „Goriške ljudske posojilnice“.

Najcenejša, najbolja in najlepša izber vsakovrstnih okraskov za obleke, zimskih svilnenih in volnenih rut, šerp, predpasnikov, nogavic, rokavic, otroških oblek, dežnikov, blusen, perila za gospode, krasnih kravat, Jaeger podoblek, svile za lišp in bluse, žameta, pliš, čepic za otroke, domačih čevljev za dame, gospode in otroke, cerkvenih čipk, modercev i. t. d. — Najceneje skladišče vsih potrebščin za gosp. šivilje in gospode krojače. Naročila iz dežele izvršujejo se točno proti poštenemu povzetju.

Brez vsake konkurence!

Prva slovenska odlikovana krojaška delavnica

v Gorici.

Anton Krušič

krojaški mojster in trgovec v Vrtni ulici št. 26.
Izdeluje vsakovrstne moške obleke po vsakem kroju ter za vsaki stan.

Ima tudi bogato zalogo domačega in angleškega sukna vseh vrst za vsak letni čas.

Izdelke iz lastnega blaga jamči.

Simenc Fric

krčmar

v Gosposki ulici hiš. št. 19,
„Alla città di Gorizia“

toči raznovrstna bela in črna vina ter postreže z vsakovrstnimi okusnimi jedili.

Priporoča se toplo svojim rojakom v mestu in na deželi.

Proti malokrvnosti Železnato vino

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani, dvorn. založnika Nj. Svetosti papeža, po analizi gosp. profesorja Fresenius v Wiesbaden-u

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamirani nezaslužno sloveča china-železnata vina, katera čisto nimajo več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdatnost tega vina pri malokrvnih, nenevarnih ali vsled bolezni oslabilih oseb, kakor tudi še posebno pri bledih, slabotnih in bolehalih otrocih.

Dobiva se v steklenicah po pol litra v Gorici pri g. lekarnarju Gironcoli. — Zunanje naročbe proti povzetju.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici

ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju pripreduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:
1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, oziroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotržcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.